

Швардак М.В.,

*доктор педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки дошкільної,
початкової освіти та освітнього менеджменту,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна
(anna-mari_p@ukr.net)*

Бабідорич Н.В.,

*магістрантка кафедри педагогіки дошкільної,
початкової освіти та освітнього менеджменту,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна
(anna-mari_p@ukr.net)*

Особливості застосування онлайн-сервісів в освітньому процесі початкової школи

У статті уточнено сутність поняття «онлайн-сервіси», визначено мету їх застосування, прокласифіковано онлайн-сервіси за різними критеріями, окреслено особливості їх застосування в освітньому процесі початкової школи. З'ясовано, що застосування онлайн-сервісів в освітньому процесі – це відкриття нових можливостей для навчання у будь який час, як для педагогів, так і для здобувачів освіти, допомога у встановленні інтерактивного взаємозв'язку між учасниками освітнього процесу, урізноманітнення взаємин, проєктування індивідуальних освітніх траєкторій, розробка та поширення власних освітніх продуктів. Це, зі свого боку, забезпечить підвищення мотивації та якості освіти молодших школярів.

Ключові слова: *онлайн-сервіси, особливості, початкова школа, молодші школярі.*

Peculiarities of using online services in the educational process of primary school

The article clarifies the essence of the concept of «online services», defines the purpose of their use, classifies online services according to various criteria, outlines the features of their use in the educational process of primary school. It has been found that the use of online services in the educational process is the opening of new opportunities for learning at any time, both for teachers and for those seeking education, help in

establishing an interactive relationship between the participants of the educational process, diversifying relationships, designing individual educational trajectories, development and distribution of own educational products. This, in turn, will ensure an increase in the motivation and quality of education of younger schoolchildren.

Keywords: *online services, features, elementary school, younger students.*

Постановка проблеми. В умовах світових викликів, зумовлених COVID–19 та воєнним станом в Україні, виникає потреба у трансформації традиційної системи освіти. Сучасному суспільству потрібна якісна освіта, тому, на наше переконання, застосування онлайн-сервісів в освітньому процесі початкової школи є логічним та своєчасним.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Питанню цифровізації та застосуванню онлайн-сервісів в освіті присвячені дослідження В. Бикова, О. Глазунової, С. Гончарова, Р. Гуревича, А. Гуржія, А. Манако, Н. Морзе, В. Олексюк, Л. Панченко, О. Спіріна, Л. Карташової, В. Кременя, В. Олійника, С. Семерікова та ін. Проте недостатньою є вивченість проблеми застосування онлайн-сервісів в освітньому процесі початкової школи.

Мета статті: вивчити особливості застосування онлайн-сервісів в освітньому процесі початкової школи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Онлайн-сервіси розглядаємо як програмні продукти або послуги, які надаються через Інтернет. Це можуть бути різні інтернет-сервіси, такі як електронна пошта, онлайн-платформи, соціальні мережі, хмарні сервіси для зберігання та обробки даних тощо. У контексті освіти, онлайн-сервіси можуть використовуватися для забезпечення доступу до навчальних матеріалів, інтерактивних завдань та інструментів для навчання, а також співпраці між здобувачами освіти та вчителями.

Освітні онлайн-сервіси на уроках у початковій школі застосовують з метою:

1. Поліпшення якості освіти та підвищення її ефективності.
2. Забезпечення доступу до більш широкого спектру інформації та вебресурсів. Інтернет може бути використаний для отримання доступу до різноманітних відеоуроків, електронних книг, інтерактивних

завдань, вебсайтів та інших ресурсів, які можуть підтримати навчання та допомогти учням засвоїти матеріал.

3. Залучення учнів до активної роботи та взаємодії на уроках. Чимало освітніх онлайн-сервісів дають змогу створювати інтерактивні завдання та вправи, які можна використовувати на уроках. Це допомагає формувати комфортне та цікаве освітнє середовище, яке залучає школярів до активної участі в процесі навчання.

4. Забезпечення можливості індивідуалізації навчання. освітній онлайн-сервіс може бути корисним інструментом для індивідуалізації навчання з огляду на те, що кожен учень має власний темп та стиль навчання. Наприклад, деякі сервіси мають функцію автоматичного персоналізованого підбору матеріалу для кожного учня на основі його інтересів та рівня знань. Це може допомогти учням засвоїти матеріал більш ефективно та швидко (Толмачова, 2021).

Освітні онлайн-сервіси можна класифікувати за різними критеріями. Ось декілька можливих класифікацій освітніх онлайн-сервісів на уроках у початковій школі:

1. За типом змісту:

- візуальні (відео, зображення);
- аудіо (аудіозаписи, радіопередачі);
- текстові (електронні підручники, статті, блоги);
- інтерактивні (ігри, вправи, тести).

2. За типом взаємодії:

- синхронні (відеоконференції, онлайн-дискусії);
- асинхронні (електронні підручники, відеоуроки, онлайн-тести).

3. За методом навчання:

- традиційні (електронні версії підручників, відеоуроки);
- конструктивістські (інтерактивні вправи, ігри);
- колаборативні (відеоконференції, онлайн-дискусії).

4. За типом доступу:

- відкриті (безкоштовні для всіх);
- закриті (платні, доступні тільки певним користувачам).

5. За метою використання:

- введення нових понять та термінів;

- закріплення навичок;
- розвиток критичного мислення;
- підвищення мотивації до навчання;
- оцінювання знань та навичок.

Залежно від потреб та цілей уроку, вчителі можуть використовувати різні види освітніх онлайн-сервісів або комбінувати декілька видів для досягнення більш ефективних результатів.

В освітньому процесі початкової школи доцільно застосовувати такі онлайн-сервіси: «LearningApps», «Kahoot!», «Wordwall», «Canva», «Duolingo», «Mentimeter», «Jamboard», «Padlet», «JigsawPlanet», «Liveworksheets», «Renderforest», «Matific», «Scratch», «Розумники», «Вивчаю – не чекаю» та ін.

Можемо виокремити такі особливості застосування освітніх онлайн-сервісів на уроках у початковій школі:

1. Диференційоване навчання. Онлайн-сервіси можуть допомогти вчителям забезпечити реалізацію диференційованого навчання. Вчителі можуть використовувати різні онлайн-сервіси для різних груп учнів, залежно від їх потреб та рівня знань.

2. Інтерактивність. Онлайн-сервіси є інтерактивними та забезпечують можливість учням активно брати участь в освітньому процесі. Наприклад, гейміфіковані онлайн-сервіси є більш привабливими для дітей (Швардак, 2022).

3. Підтримка індивідуального навчання. Онлайн-сервіси можуть допомогти вчителям підтримати індивідуальне навчання кожного учня. Наприклад, онлайн-сервіси з автоматичним аналізом помилок можуть допомогти учням виявити та виправити свої помилки.

4. Регулярне оновлення. Онлайн-сервіси швидко змінюються та оновлюються, тому вчителі повинні забезпечувати регулярне оновлення своїх знань та навичок застосування цих сервісів. Вони мають бути готові до змін та адаптації свого підходу до використання онлайн-сервісів в освітньому процесі.

5. Забезпечення рівного доступу до знань. Онлайн-сервіси можуть допомогти вчителям забезпечити рівний доступ до знань для всіх учнів, незалежно від їх рівня навчання або соціального стану. Вони можуть

надати доступ до нових знань та інформації, яка раніше була недоступна для дітей з провінційних шкіл.

6. Сприяння розвитку навичок цифрової грамотності. Використання онлайн-сервісів сприятиме розвитку у дітей навички цифрової грамотності, які є важливими в сучасному світі. Вони можуть навчитися шукати інформацію, використовувати різні онлайн-інструменти, спілкуватися та працювати в команді.

7. Сприяння інноваційному навчанню. Онлайн-сервіси розширюють межі традиційного навчання та сприяють інноваційному підходу до навчання. Вони надають можливість вчителям використовувати нові, цікаві та ефективні прийоми навчання, які сприятимуть підвищенню мотивації та результативності навчання учнів.

8. Збереження документації. Онлайн-сервіси зберігають дані про успішність учнів, розвиток їх умінь навичок, результати тестувань та інші важливі дані. Це допоможе учителям здійснювати формувальне оцінювання, відстежувати прогрес учнів та аналізувати їхню успішність.

9. Безпека та захист даних. Під час використання онлайн-сервісів на уроках у початковій школі важливо забезпечувати безпеку та захист даних учнів. Учителі повинні забезпечувати конфіденційність та приватність особистої інформації учнів, а також важливо використовувати сервіси, які мають високий рівень захисту даних.

10. Розвиток критичного мислення та креативності. Онлайн-сервіси можуть допомогти учням розвивати критичне мислення та креативність, що є важливими навичками в сучасному світі. Вони можуть допомогти учням створювати свої проєкти, досліджувати теми та висловлювати власні думки (Швардак, 2022).

11. Формування навичок самостійності та самоорганізації. Використання онлайн-сервісів на уроках у початковій школі сприятиме формуванню в учнів навичок самостійності та самоорганізації. Школярі навчатися планувати свій час, ставити цілі та досягати їх, а також самостійно долати проблеми.

12. Створення сприятливого освітнього середовища. Онлайн-сервіси сприяють формуванню у школярів навичок працювати в

команді, спілкуватися та ділитися ідеями, розвивати емпатію і співпрацювати з іншими людьми.

13. Доступність навчання для всіх учнів. Використання онлайн-сервісів на уроках у початковій школі забезпечує доступність навчання для всіх учнів, незалежно від їхнього місця проживання, фізичних можливостей та інших обставин (за умов доступу до мережі Інтернет). Онлайн-навчання забезпечує можливість віддаленого навчання та розвитку вмінь та навичок з будь-якого місця з доступом до Інтернету.

Враховуючи визначені особливості, вчителі можуть використовувати освітні онлайн-сервіси на уроках у початковій школі з максимальною користю для учнів. Вони можуть стати потужним інструментом для розвитку навичок учнів, підвищення ефективності навчання та забезпечення успішності учнів. Однак використання онлайн-сервісів на уроках у початковій школі повинно відбуватися з дотриманням усіх необхідних принципів безпеки, захисту даних і педагогічних принципів (Толмачова, 2021).

Висновки. Отже, застосування онлайн-сервісів в освітньому процесі – це відкриття нових можливостей для навчання у будь який час як для педагогів, так і для здобувачів освіти, допомога у встановленні інтерактивного взаємозв'язку учасниками освітнього процесу, урізноманітнення взаємин, проєктування індивідуальних освітніх траєкторій, розробка та поширення власних освітніх продуктів. Це, зі свого боку, забезпечить підвищення мотивації та якості освіти молодших школярів (Махновець, 2021: с. 419). Тому є необхідність у розвитку та вдосконаленні рівня володіння цифровою компетентністю молодших школярів, сформованість якої дасть їм змогу використовувати електронні освітні ресурси, онлайн-інструменти з метою пошуку, логічного відбору, систематизації, використання навчального матеріалу, що сприятиме якісному освітньому процесу.

Список використаної літератури

1. Махновець, Ю.А. (2021). Використання онлайн-сервісів у професійній діяльності учителів початкової школи. *Modern directions of scientific research development. Proceedings of the 5th International scientific and practical conference. BoScience Publisher. Chicago, USA.* С. 416–420.

2. Толмачова, І.Г. (2021). Використання онлайн-сервісів у професійній підготовці майбутніх учителів початкової школи як запорука успішного формування медіакомпетентності. *Science and education: problems, prospects and innovations» (March 3–5, 2021). CPN Publishing Group, Kyoto, Japan. С. 530–538.*

3. Швардак, М.В. (2021). Освітні тренди в умовах Нової української школи. *Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. Сер. 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Вип. 89. С. 136–140.*